

RAPORT
asupra realizării Planului de acțiuni privind implementarea
Planului de Dezvoltare Strategică pentru anii 2018-2019

Planul de Dezvoltare Strategică al Curții de Conturi pe anii 2016-2020 (în continuare – PDS 2016-2020), aprobat prin Hotărârea Curții de Conturi nr.39 din 10.11.2016, este orientat atât pe rolul auditului în gestiunea fondurilor publice, cât și pe modul de realizare a activităților rezultate din cei trei piloni principali:

- **Pilonul 1.** Contribuirea la consolidarea bunei guvernanțe;
- **Pilonul 2.** Asigurarea durabilității instituționale;
- **Pilonul 3.** Dezvoltarea și menținerea calității corporative și de audit.

Implementarea PDS a fost prevăzută în trei etape, și anume: anii 2016-2017; 2018-2019 și 2020.

Obiectivul primei etape (2016-2017) s-a axat preponderent pe elaborarea/ajustarea/dezvoltarea cadrului normativ-metodologic instituțional, revizuirea cadrului legal de activitate al instituției, consolidarea structurii instituționale, cooperarea cu organismele internaționale de profil și/sau cu alte Instituții Supreme de Audit (ISA), îmbunătățirea managementului calității auditului etc. Planul de acțiuni pentru anii 2016-2017 a fost realizat la nivel de peste 70%.

Obiectivul celei de-a II-a etape (2018-2019) s-a axat pe perfecționarea și adaptarea cadrului metodologic instituțional și, implicit, a activității de audit la standardele internaționale de audit în sectorul public și la bunele practici internaționale. Concomitent, accentul a fost pus și pe racordarea cadrului normativ instituțional la noile prevederi legale aprobate în 2017, în special în ceea ce ține de certificarea auditorilor publici, îmbunătățirea dialogului cu părțile interesate, cooperarea cu organismele internaționale de profil, îmbunătățirea managementului calității auditului, dezvoltarea politicilor de management al resurselor umane etc.

În perioada 2018-2019, pentru realizarea obiectivelor propuse (19) au fost stabilite 57 de acțiuni, din care 38 au fost total realizate, 12 – parțial și 7 nerealizate. Din totalul de acțiuni prevăzute, 27 de acțiuni au fost stabilite pentru *Pilonul 1. Contribuirea la consolidarea bunei guvernante*, 13 acțiuni – pentru *Pilonul 2. Asigurarea durabilității instituționale* și 17 acțiuni - pentru *Pilonul 3. Dezvoltarea și menținerea calității corporative și de audit*.

Acțiunile care au fost întreprinse în vederea susținerii **Pilonului 1** se referă la:

- *conceptualizarea și implementarea auditului modern în conformitate cu ISSAI, care se axează pe dezvoltarea în continuare a auditului financiar, auditului de performanță și a celui de conformitate.*

Astfel, în vederea dezvoltării auditului financiar, Curtea a asigurat elaborarea în variantă completată și revăzută și, respectiv, aprobarea Manualului de audit financiar și a unui set standardizat de documente de lucru pentru etapa de planificare a auditului financiar. La fel, au fost revăzute și aprobate, într-o redacție nouă, Normele metodologice privind structura, conținutul și formatul rapoartelor de audit ale Curții de Conturi.

În scopul consolidării capacităților de audit public extern, au fost realizate, cu suportul experților internaționali, misiuni-pilot de audit financiar, care au servit ulterior drept exemple de bune practici la realizarea altor misiuni de audit de acest tip.

Activitățile prevăzute cu referire la auditul de conformitate s-au axat preponderent pe elaborarea, în colaborare cu experții internaționali, a unui proiect de ghid aferent auditului conformității, care a fost revizuit în urma recomandărilor parvenite de la expertul UE și a fost aprobat spre testare.

În vederea dezvoltării auditului de performanță, în perioada de raportare au fost efectuate, cu suportul experților internaționali, misiuni-pilot de audit, care servesc drept exemple de bune practici pentru auditorii Curții de Conturi în realizarea acestui tip de audit, precum și instruirii.

- ***consolidarea capacităților de efectuare a auditurilor în conformitate cu Liniile directoare specifice elaborate de INTOSAI*** s-a realizat prin efectuarea misiunilor de audit în conformitate cu angajamentele din cadrul Grupurilor de lucru EUROSAI și INTOSAI;
- ***dezvoltarea capacităților de auditare a fondurilor externe*** s-a materializat prin realizarea misiunilor de audit pentru 2 programe transfrontaliere și 1 program transnațional, fiind completate chestionarele solicitate și remise Autorității de Audit din România și Ungaria;
- ***elaborarea și realizarea unui program performant al activității de audit public extern.*** Programele activității de audit pentru anul 2018 și respectiv 2019 au fost ambițioase, axate pe obligațiunile legale și angajamentele asumate. La elaborarea Programelor, au fost analizate politicile și strategiile guvernamentale, informațiile privind resursele financiare alocate entităților publice, solicitările privind realizarea misiunilor de audit parvenite de la părțile interesate, astfel fiind identificate cele mai relevante tematici de audit. Per total, pe parcursul anului 2018 au fost realizate și raportate 68 misiuni de audit, și respectiv 55 de misiuni în 2019. La fel, a fost elaborată și aprobată noua Strategie de audit pe anii 2019-2021, care promovează prioritățile de bază în activitatea de audit pe termen mediu în funcție de tipul și domeniul auditat;
- ***raportarea anuală a activității de audit*** - Rapoartele anuale 2017 și 2018 asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și a patrimoniului public au fost elaborate conform termenelor și criteriilor stabilite, fiind aprobate prin Hotărârea Curții de Conturi nr.64 din 14 septembrie 2018 și Hotărârea nr.53 din 06 septembrie 2019. Rapoartele au integrat cele mai semnificative constatări și concluzii din misiunile de audit realizate, accentul fiind pus pe misiunile de audit financiar al cărui scop rezidă în sporirea gradului de încredere a părților interesate în rapoartele financiare ale entităților publice;
- ***contribuirea la consolidarea controlului intern, inclusiv a auditului intern în entitățile auditate.*** În perioada de raportare, angajații CCRM au participat, la

solicitarea Unității Centrale de Armonizare, în calitate de formatori în cadrul sesiunilor de instruire a auditorilor interni. De asemenea, la solicitarea Ministerului Finanțelor, a fost organizată o ședință de lucru cu reprezentanții Unității Centrale de Armonizate și cu experții internaționali care acordă suport tehnic Ministerului, tema abordată fiind implementarea și monitorizarea recomandărilor de audit etc. În cadrul colaborării cu Unitatea Centrală de Armonizare și cu Asociația Auditorilor Interni din Republica Moldova, au fost organizate întrevederi în vederea consultării proiectului de modificare a Ordinului de autoevaluare CIM, la care au participat reprezentanții CCRM și MF.

Sistemul de control financiar public intern subiect ce a fost discutat și cu reprezentanții din cadrul Ministerului Finanțelor din Republica Moldova și din Letonia. Vizita de studiu a avut loc la sediul Curții de Conturi a Republicii Moldova (CCRM) la 7 noiembrie 2019.

- ***dezvoltarea unei conlucrări continue și constructive cu Legislativul, Executivul, alte autorități relevante.*** Activitatea de referință a fost concentrată pe transmiterea rezultatelor misiunilor de audit comisiilor parlamentare de profil și Parlamentului; examinarea și preluarea, după caz, în activitatea de audit, prin includerea în program, a misiunilor de audit solicitate de Parlament și/sau de fracțiunile parlamentare; solicitarea tematicilor de audit la elaborarea Programelor anual. Instituțiile statului cât și persoanele fizice au oferit sugestii privind potențialele tematici de audit, care au fost analizate în contextul oportunității includerii acestora în Programele anuale ale activității de audit. Programele activității de audit pe anul 2019 și 2020 au fost aprobate prin HCC nr. 100 din 21.12.2018 și respectiv HCC nr. 77 din 27.12.2019.

- ***dezvoltarea unei colaborări eficiente cu organele de drept și cu alte instituții similare în vederea prevenirii fraudei și corupției.*** Pe parcursul perioadei de raportare DG A de comun cu DJ au perfectat și remis organelor de drept materialele aferente misiunilor de audit realizate. În același context, în conformitate cu Regulamentul UE 897 din 2014, precum și cu Acordurile de Finanțare încheiate pentru programele operaționale comune, membrii grupului de auditori au participat

la ședințe/sesiuni de instruire privind specificul gestionării fondurilor UE care au vizat și aspecte privind prevenirea și combaterea fraudei și corupției.

Acțiunile care au fost întreprinse în vederea susținerii **Pilonului 2** se referă la:

- *revizuirea cadrului normativ intern al Curții de Conturi.* În contextul ajustării cadrului normativ și metodologic al CCRM la prevederile Legii privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova nr.260 din 07.12.2017, la standardele internaționale privind auditul public și la bunele practici în domeniu, a fost asigurată revizuirea, după caz, elaborarea a 11 acte normativ-interne, plasate pe pagina de INTRANET;

- *certificarea auditorilor publici.* În scopul asigurării executării acestui obiectiv, au fost elaborate și aprobate Conceptul și Regulamentul privind certificarea auditorilor publici (Hotărârea Curții de Conturi nr.47 din 05 iulie 2018). La fel, au fost elaborate modulele de instruire, care sunt parte a Conceptului. În lunile iunie-iulie 2019 au fost realizate sesiuni de instruire în contextul etapei de formare profesională a procesului de certificare a personalului cu atribuții de audit pentru 100 de angajați ai Curții. La 22.07.2019 a avut loc prima probă de evaluare a capacităților profesionale ale auditorilor publici externi și cerificarea acestora. La 4.12.2019 a avut loc cea de-a doua probă de evaluare. În total au fost certificați 85 de auditori publici ai CCRM;

- *îmbunătățirea dialogului cu părțile interesate în scopul susținerii și promovării valorilor CCRM.* Acțiunea a fost susținută de activități ce țin de consultarea publicului larg și a societății civile privind potențialele tematici și domenii de audit. În premieră, la inițiativa domnului Președinte, în anul 2019 CCRM a realizat în 2 etape consultarea societății civile privind potențialele tematici și domenii de audit prin consultarea ONG-urilor și discuțiilor în cadrul Consiliului Consultativ.

În același scop, a fost elaborat un proiect de Memorandum de înțelegere cu Comisia de control al conturilor publice, care urmează a fi definitivat în timpul apropiat;

- *dezvoltarea colaborării bilaterale și multilaterale cu alte ISA, structurile organizaționale de profil, donatorii externi.* Pe parcursul anului a fost asigurată realizarea activităților aferente proiectului de cooperare bilaterală cu ONAS și proiectului de consolidare instituțională finanțat de Delegația UE. Un eveniment aparte a reprezentat semnarea Memorandumului de Înțelegere între Curtea de Conturi a Republicii Moldova și Curtea de Conturi a Turciei, ce conține prevederi privind activități de cooperare bilaterală, în special aferente auditului financiar și al performanței. De asemenea, angajații Curții au participat la evenimente internaționale, inclusiv la activitățile grupurilor de lucru din cadrul INTOSAI, EUROSAI și CSI, precum și la alte foruri internaționale. Toate evenimentele au fost făcute publice pe site-ul oficial al instituției.

Acțiunile care au fost întreprinse în vederea susținerii **Pilonului 3** se referă la:

- *dezvoltarea unui sistem fiabil de evaluare a calității activității instituționale, inclusiv a activității de audit.* În luna octombrie 2018, de comun cu experții ONAS au fost inițiate activități de evaluare a sistemului de control al calității la nivel instituțional. În aceeași perioadă a anului 2019, au avut loc ateliere de lucru, organizate cu suportul ONAS și grupul de lucru al CCRM, pentru analizarea sistemului de control / asigurare a calității, care s-au finalizat cu elaborarea Raportului privind rezultatele autoevaluării sistemului de control al calității în cadrul CCRM.

Tot în anul 2019, în cadrul CCRM a fost creată o subdiviziune specializată în controlul calității.

- *promovarea unui sistem TIC care să sprijine atât activitatea de audit, cât și alte activități conexe ale instituției (suport TIC).* În perioada 2018-2019 a fost implementată și dezvoltată soluția de automatizare a auditului financiar pe baza platformei SharePoint. Îmbunătățirea acestui sistem reprezintă un proces continuu, iar toate modificările inerente pot fi ajustate sau omise în funcție de specificul misiunii de audit. De asemenea, au fost organizate instruirii privind exploatarea sistemului pentru angajații Curții implicați în misiunile de audit. La finele anului

2018 a fost achiziționată soluția TI MKInsight destinată automatizării procesului de audit, care la moment este în proces de lucru. Soluția are ca scop îmbunătățirea automatizării auditului financiar;

- ***dezvoltarea sistemului instituțional de politici și proceduri aferent managementului resurselor umane*** (dezvoltarea Conceptului de management și MRU). CCRM de comun cu ONAS, în cadrul proiectului de cooperare, a realizat sondajul privind nivelul de satisfacție al angajaților CCRM. Evaluările interne au fost realizate în perioada 1-4 octombrie 2019, iar rezultatele sondajului au fost procesate în Suedia într-un sistem TI specializat și discutate cu angajații CCRM în luna noiembrie. Urmează a fi elaborat un planul de acțiuni în acest sens;

- ***implementarea sistemului de management financiar și al performanțelor în cadrul instituției.*** În bugetul instituției, au fost prevăzuți indicatori de performanță noi pentru anul 2019. Proiectul de buget pentru anul 2020 prevede indicatori de performanță nou elaborați, instrucțiunile urmând a fi revizuite concomitent cu testarea acestora. Instrucțiunea urmează a fi revizuită în cursul anului 2020, dat fiind faptul că Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi nr. 260 din 07.12.2017, a fost modificată, Curtea de Conturi recăpătând-și independența financiară. În același context a fost elaborat și Proiectul Regulamentului privind organizarea și funcționarea sistemului de Control intern managerial elaborat. La fel, au fost organizate sesiuni de instruire, cu participarea formatorilor CNA;

- ***consolidarea performanței CCRM prin promovarea transparenței în activitatea sa.*** Pentru a pune la dispoziția părților interesate și partenerilor de dezvoltare informații relevante aferente activității de audit a Curții de Conturi, pe pagina electronică oficială, la compartimentul Publicații – Rapoarte (<http://www.ccrm.md/rapoarte-anuale-1-20>), sunt plasate documentele aprobate de CCRM. Astfel, pe pagina oficială www.ccrm.md au fost publicate: rapoartele misiunilor de audit; rapoartele asupra administrării și întrebuințării resurselor

financiare publice și a patrimoniului public, rapoartele de activitate ale Curții de Conturi, rapoartele de audit asupra rapoartelor financiare ale Curții de Conturi ș.a.

O informație mai detaliată privind implementarea Planului de acțiuni pentru anii 2018-2019 se prezintă în Anexa la prezentul Raport.

În contextul celor expuse, conchidem că activitățile prevăzute în Planul de acțiuni pe anii 2018-2019 privind implementarea Planului de Dezvoltare Strategică pe anii 2016-2020 au fost realizate la nivel de circa 90%.

Întocmit de:

Tatiana VOZIAN,
Șef DG MPR

Tatiana CARAMAN,
Șef direcție în cadrul DG MPR

Coordonat cu:

Munteanu Andrei,
Membru al Curții de Conturi

